

De wildeman (7)

- bronnen: (1) J.P.W.A.Smit, De Bossche wildeman een stadssymbool, art. in Officieel Programmaboek 750 jr. Den Bosch, 1935.
(2) Jac. Heeren, Het oude stadhuis van Helmond, Taxandria, 1921, blz. 230 e.v.
(3) Gemert R121 dd. 5-9-1681
(4) Gemert R120 dd. 10-10-1673
(5) Jac. Heeren, Uit de geschiedenis van de rivier de Aa, Taxandria 1936, blz. 285.
(6) Gemert R128 folio 133
(7) Gemert R127 folio 84; Gemert R124 dd. 9-9-1698
(8) Gemert R121 dd. 3-2-1677
(9) Gemert dd. 7-8-1692; Gemert R120 dd. 17-10-1672.

EIGENHEEMER.

Onder deze titel zouden feiten van of gebeurtenissen met bepaalde personen uit Gemert beschreven kunnen worden. Onze voorzitter, van wie het woord "Eigenheemer" s'fkomstig is, levert een bijdrage over een middel tegen mond- en klauwzeer bij het vee, uitgevonden door de Gemertenaar Jos. van Elten.

MOND- EN KLAUWZEER.

't Was in het midden der twintiger jaren, dat de Nederlandse vee-stapel meer dan gewoon in de greep lag van de zozeer besmettelijke veeziekte "mond- en klauwzeer".

Voorals in Duitsland greep de ziekte, schrik en onrust barend, om zich heen. Ook Gemert en omgeving ontkwamen niet aan deze vreselijke plaag.

Het moet de Gemertenaar, de heer J. van Elten, aan het denken hebben gezet. De heer Van Elten had toen een pettenfabriek in 't Lenderant (Binderseind). Hij maakte petten in diverse soorten, hoge zijde, ovaal platte, vierkant platte, alsmede zwarte overhemdjes, voorzien van strik of dasje en kwam met deze zaken uiteraard veel in contact met boeren en werd zo geconfronteerd met de gevolgen van de zo gevreesde veeziekte.

Er moest - veeartsenijkundig was het er niet - een middel zijn om deze ziekte te bestrijden en te genezen.

Van Elten schijnt het gevonden te hebben en moet hier ter plaatse en in de omgeving met zijn recept zoveel succes gehad te hebben, dat vele veebedrijven in binnen- en buitenland zijn hulp inriepen.

Het moeten vooral de grote boerenbedrijven van de Dominicanen geweest zijn, waar onder toezicht van veeartsenijkundige diensten en proeven met het Gemertse middel werden genomen.

Witwending middel

$\frac{1}{2}$ L wijn anijs
2 ons Placulo vitivool
~~2~~ 1 ons witte gebrande alluin
60 grade hitte

In wending
kenke trout 3 eetlepels.
op $\frac{3}{4}$ liter water
2 glimke eetlepels groene reep.
op $\frac{3}{4}$ liter water.

Ondergetekende, Dr. W. Hamer
Fr. H. J. Meerman
van de Verenigde Octroibureaus te
Gronwege, verklaart de bovenstaande
recepten op 5 Jan. 1929 ter minste te
hebben ontbragt van de Heer J. van Elty
te einde hiervoor eventueel een Octrooi
aanvrag in te dienen

Meerman

D. W. Hamer

Op 5 januari 1929 werd door advocaat Tonnaer uit Venlo octrooi aangevraagd.

In de dertiger jaren is de zaak in de Tweede Kamer behandeld en enigzins op de lange baan geschoven.

Er zijn inmiddels medicamenten uitgevonden, die niet des pettenmakers waren.

Voor Gemerts Heem gaf de heer Van Elten zijn 50 jaar lang geheim gehouden recept prijs alsmede een door de octrooiraad getekende verklaring. Zie voorgaande bladzijde.

Chr. van Schijndel.

De heer Jos. van Elten is nu 80 jaar en woont in een van de appartementen van de bejaardenflat Ruyschenbergh.

HOE OOST-BRABANT ONTSTOND.

Tijdens Julius Caesar, die leefde in de laatste eeuw voor onze jaartelling en een groot deel van ons land veroverd heeft, woonde in Oost-Brabant een stam van de Germanen, de Menapiërs. Het land was woest, met grote bossen, vooral van eiken en berken, ook uitgestrekte heiden en gevaarlijke moerassen.

De vennen van nu waren toen meertjes, de tegenwoordige beken waren tamelijk grote rivieren.

De bewoners leefden van jacht, visserij en wat landbouw met weinig vee.

De Romeinen lieten hen meestal ongemoeid, behalve als na een strooptocht van de Menapiërs in 't meer gecultiveerde gebied een strafexpeditie nodig bleek.

De mannen werden zoveel mogelijk gedood, de woningen verwoest en vrouwen en kinderen in slavernij weggevoerd.

Later werden ook Bataven in het gebied geplaatst om open gevallen plaatsen op te vullen en voor grotere veiligheid van de Romeinen, vooral aan de oevers van de Maas en zijstromen.

Later heet Oost-Brabant Taxandria en in de 7e eeuw werden de bewoners christen, vooral door de H. Lambertus, maar ook door de H. Willibrordus en Amandus.

De Franken verdeelden Taxandria en namen alle woeste grond in bezit, de bebouwde grond bleef aan de vroegere eigenaars.

Wel mochten de bewoners gebruik maken van het woeste gebied, maar ze moesten voor het gebruik van het woeste gebied, "de gemeynst" of "vroente" een jaarlijkse cyns betalen en hand- en spandien-